SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 368/2011-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosť I. H., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. M. P., P., vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 2 T 16/2011 a Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 1 Tos 17/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2011 doručená sťažnosť I. H., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 T 16/2011 a Krajským súdom v Nitre (ďalej len

„krajský súd“) pod sp. zn. 1 Tos 17/2011. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 12. júla 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 16/2011 z 25. februára 2011 bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ hneď po vyhlásení uznesenia do zápisnice podal sťažnosť s poznámkou, že ju písomne odôvodní. Odôvodnenie sťažnosti zaslal 1. marca 2011. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 8/2011 z 3. marca 2011 bola sťažnosť zamietnutá, pričom krajský súd konštatoval, že písomné zdôvodnenie sťažnosti do času konania neverejného zasadnutia nebolo krajskému súdu doručené. Krajský súd svojím predčasným postupom zmaril právo sťažovateľa na prípravu obhajoby. V ďalšej žiadosti o prepustenie z väzby z 27. marca 2011 sťažovateľ zhrnul všetky už uvedené pochybenia, ku ktorým došlo pri predchádzajúcom rozhodovaní, a žiadal, aby z týchto dôvodov bol prepustený z väzby. Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 16/2011 z 29. apríla 2011 bola žiadosť zamietnutá s odôvodnením, že dôvody väzby trvajú v nezmenenej podobe. K obsahu žiadosti sťažovateľa okresný súd uviedol, že mu neprináleží posudzovať dôvody týkajúce sa konania krajského súdu, pričom nie je oprávnený hodnotiť skutočnosť, či došlo k porušeniu ústavných práv. Sťažovateľ v podanej sťažnosti napadol rozpor medzi výrokom uznesenia okresného súdu a jeho odôvodnením, keďže ak okresný súd konštatoval nedostatok kompetencie pri posudzovaní nezákonného stavu následkom konania krajského súdu, potom výrok uznesenia nemôže byť zákonný. Treba zdôrazniť, že v podaní z 27. marca 2011 sťažovateľ napadol uznesenie okresného súdu z 25. februára 2011 a rozhodnutie krajského súdu z 3. marca 2011 pre porušenie zákonných ustanovení o väzbe, ako aj pre porušenie základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru. Cieľom sťažovateľa bolo preveriť požiadavky zákonnej väzby z pohľadu jeho argumentov, čo však okresný súd odmietol vykonať s odvolaním sa na nedostatok kompetencií. Krajský súd síce citoval námietky sťažovateľa, ale nezaujal k nim žiadne právne stanovisko. Krajský súd nedostatočne skutkovo odôvodnil uznesenie, nevysporiadal sa so sťažnostnými námietkami a nezaujal k nim žiadny právny názor. Iba konštatovanie, že sťažovateľ je stíhaný aj za iný trestný čin, vzhľadom na prezumpciu neviny nepostačuje. Krajský súd poškodil práva

sťažovateľa aj v predchádzajúcom konaní, keď konal predčasne a nepočkal na odôvodnenie sťažnosti.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a krajským súdom pod sp. zn. 1 Tos 17/2011 s tým, aby boli uznesenia okresného súdu z 29. apríla 2011 a krajského súdu z 12. mája 2011 zrušené a aby bolo nariadené prepustenie sťažovateľa z väzby. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 €.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tos 17/2011 z 12. mája 2011 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 16/2011 z 29. apríla 2011. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namietal nezákonnosť uznesenia pre rozpor medzi jeho výrokom a odôvodnením. V podanej žiadosti poukázal na nezákonnosť jeho väzobného stíhania následkom konania krajského súdu, avšak okresný súd sa nepovažoval za oprávneného toto posudzovať, a preto ani nemohol vyvodiť jednoznačný záver o ďalšom trvaní väzby. Okresný súd iba zrekapituloval argumenty, pre ktoré bol vzatý do väzby, ale na sťažovateľove námietky nereagoval. Podľa názoru krajského súdu dôvody útekovej, ako aj preventívnej väzby naďalej trvajú, ako to vyplýva z konania sťažovateľa a ďalších konkrétnych skutočností, na ktoré okresný súd podrobne poukázal. S týmito dôvodmi krajský súd súhlasí a odkazuje na ne. Popri dôvodoch uvádzaných okresným súdom v súvislosti s preventívnou väzbou krajský súd poukazuje aj na skutočnosť, že proti sťažovateľovi je vedené ďalšie trestné stíhanie za zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, ďalej krádeže, lúpeže a obmedzovania osobnej slobody. Pokiaľ ide o sťažnostné námietky, k týmto treba uviesť, že je iba vecou sťažovateľa, kedy a akým spôsobom podá písomné odôvodnenie zahlásenej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Súd je povinný konať v každej väzobnej veci prednostne a urýchlene. V žiadnom prípade nemôže sťažnostné konanie prispôsobovať hociktorej procesnej strane vrátane tempa a spôsobu obhajoby sťažovateľa. Preto predchádzajúcim postupom okresného súdu a krajského súdu v žiadnom prípade nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa. Ide výlučne o jeho subjektívny názor.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 2 T 16/2011, nie je daná právomoc ústavného súdu. Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu voči okresnému súdu mal krajský súd v opravnom konaní. Tým je zároveň vylúčená

právomoc ústavného súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ právo podať riadny opravný prostriedok aj využil.

Odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 1 Tos 17/2011. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa presvedčenia sťažovateľa všeobecné súdy nepostupovali v súlade so zákonom, keď zamietli jeho skoršiu žiadosť o prepustenie z väzby. Pochybiť mal najmä krajský súd, ktorý nevyčkal na avizované písomné dôvody sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Sťažovateľ podal novú žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú založil na tom, že v predchádzajúcom konaní o prepustenie z väzby sa postupovalo protizákonne a protiústavne. Rovnaké námietky boli uvedené aj v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 29. apríla 2011. Sťažovateľ teda ani žiadosť o prepustenie z väzby, ale ani sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu nezakladal na argumentácii, ktorou by popieral existenciu väzobných dôvodov.

Podľa názoru ústavného súdu pokiaľ, sťažovateľ bol presvedčený o tom, že pri rozhodovaní o jeho skoršej žiadosti o prepustenie z väzby došlo k porušeniu jeho ústavných práv, mal podať sťažnosť ústavnému súdu, čo sa však nestalo. Ani okresný súd, ale ani krajský súd nemohli v ďalšom konaní o neskoršej žiadosti o prepustenie z väzby skúmať zákonnosť a ústavnosť skoršieho právoplatného rozhodnutia bez toho, aby bolo toto skoršie

rozhodnutie v predpísanom konaní (ústavným súdom, príp. Najvyšším súdom Slovenskej republiky na základe dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky) zrušené. Argumenty, na základe ktorých sa sťažovateľ domáhal prepustenia z väzby, boli preto irelevantné.

Možno súhlasiť so sťažovateľom v tom, že argument krajského súdu poukazujúci na iné (právoplatne neskončené) trestné stíhania vedené proti sťažovateľovi, nie je na mieste, a to vzhľadom na ústavnú zásadu prezumpcie neviny. Treba však uviesť, že krajský súd považoval za postačujúce odôvodnenie ďalšieho trvania väzby, ktoré formuloval okresný súd, a argument poukazujúci na ďalšie trestné stíhania uviedol iba navyše. Argumentáciu okresného súdu týkajúcu sa existencie dôvodov väzby však sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu nenapadol.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011